

"לא עלה בידינו לאתר את מבצע העבירה"

כישלון מערכת אכיפת החוק
לחקור ולהעמיד לדין חיילים ושוטרים
שביצעו עבירות פליליות
נגד פלסטינים בגדה המערבית

תברון, הגדה המערבית (צילום: אקטיביסטיס)

דף מידע
דצמבר 2018

ישראל שולטת בגדה המערבית בכוח הזרוע כבר יותר מ-51 שנים. אלימות של חיילים ושוטרים ישראלים כלפי פלסטינים מובנית במסגרת שלטון הכיבוש הצבאי.

יש דין מתעד זה למעלה מעשור פגיעות של כוחות הביטחון הישראליים בפלסטינים וברכושם בשטחים הכבושים. הטיפול של מערכת איפת החוק בכל הנוגע לחיילים ולשוטרים המבצעים עבירות כלפי פלסטינים רצוף בעיות, חלקן פרטניות וחלקן מבוניות ועקרוניות. יש דין מפרסם מדי שנה נתונים מפורטים וניתוח מעמיק אודות כישלון מערכת איפת החוק בכל הנוגע לחקירה ולהעמדה לדין של אנשי כוחות הביטחון החשודים בביצוע עבירות כלפי פלסטינים.¹

פלסטינים שנפגעו מעבירות של כוחות הביטחון ומבקשים להגיש על כך תלונה, נאלצים להתמודד עם מערכת ישראלית המערימה מכשולים רבים בדרכם. גם אם הצליחו להגיש את התלונה, במרבית המקרים כלל לא נפתחת חקירה של הגוף החוקר - מצ"ח (המשטרה הצבאית החוקרת) או מח"ש (המחלקה לחקירות שוטרים) - והתיקים נסגרים לאחר בירור מקדים בלבד. יתרה מזו, במקרים בהם כן נפתחת חקירה, רק אחוזים בודדים מהתלונות שמגישים פלסטינים על עבירות שביצעו לכאורה אנשי כוחות הביטחון הישראליים כלפיהם בגדה המערבית מסתיימים בכתבי אישום.²

המעקב ארוך השנים של יש דין מלמד כי גם הליך החקירה עצמו רצוף בעיות מהותיות רבות. בין השאר מדובר על קצב חקירה איטי והתמשכות הליכים לאורך שנים, הפוגעים באופן ישיר באיכות החקירות; על חוסר מקצועיות והיעדר הכשרה רלוונטית לחוקרים; ועל חוסר שיתוף פעולה מצד החיילים והשוטרים הנחקרים וחבריהם, שאינו מאותגר על ידי רשויות החקירה.

תופעה משמעותית ובולטת נוספת היא ביצוע חקירות דלות, לא יסודיות ובלתי ממצות. מגמה זו מבטאת את רוח המפקד הנושבת מהדרג הפוליטי בירושלים, דרך בכירי הצבא, המשטרה והפרקליטות, ועד חוקרי מצ"ח ומח"ש. חוסר המוטיבציה של רשויות החקירה להגיע לחקר האמת מוביל לסגירה של תיקי חקירה ולא העמדה לדין של חיילים ושוטרים על עבירות שביצעו נגד פלסטינים. מצב זה מתחזק את הקונספציה הישראלית של "הצבא המוסרי בעולם", כיוון שהוא גם מייצר מראית עין של איפת חוק וגם בפועל נותן חסינות לחיילים ולשוטרים הפוגעים. היעדר אחריות מצד אנשי כוחות הביטחון הפועלים בשטחים הכבושים שבשליטת ישראל, משמר ומשכפל את הפעילות האלימה וגורם לפגיעה קשה בזכויות האדם של הפלסטינים.

דף מידע זה מתמקד בדפוס אחד מתוך מגוון הבעיות המועלות לאורך השנים בפרסומים של יש דין. הוא מציג דוגמאות לחמישה תיקי חקירה בהם למצ"ח או למח"ש היה חשד סביר שאנשי כוחות הביטחון ביצעו עבירה פלילית, אך התיקים נסגרו בשל כישלון החוקרים, או חוסר מאמץ מצדם, לאתר את מבצעי העבירה.

פרטי המקרים מובאים מתוך ראיונות שערכו מתנדבות ותחקירני יש דין עם קורבנות העבירה ועדים אחרים, וכן מחומרי החקירה של מצ"ח ומח"ש, שהועברו מרשויות החקירה לצוות המשפטי של יש דין, שמייצג את הנפגעים הפלסטינים.

1 ראו למשל: יש דין, **איפת החוק על חיילים החשודים בפגיעה בפלסטינים: סיכום נתוני 2016** (מרץ 2018); יש דין, **דו"ח צללים לדיוח התקופתי הרביעי של ישראל, מושב מס' 112 של הוועדה לזכויות אדם של האו"ם** (ספטמבר 2014); יש דין, **חקירה לכאורה: כישלון חקירת חשדות לעבירות של חיילים נגד פלסטינים** (אוגוסט 2011). לכלל הפרסומים בנושא אחריות ראו **אתר יש דין**.

2 להרחבה, ניתוח ונתונים ראו **שם**. חשוב לציין כי מצ"ח ומח"ש הן שני גופים נפרדים עם דרכי פעולה ומנגנונים שונים וכך גם הביקורת עליהן. לדוגמה מצ"ח היא גוף צבאי שחוקר חיילים, כלומר הצבא חוקר את עצמו, ואילו מח"ש היא בסמכות משרד המשפטים, בניסיון להפריד בין הגוף הנחקר לגוף החוקר. עם זאת, בהקשר הספציפי של דף מידע זה, המתמקד בדפוס ששני הגופים לוקים בו, דבר עליהם כמכלול.

תקיפת קטין והתעללות

מ"ת, נער בן 14, רעה ביום 9.4.2014 את עדר הצאן של משפחתו בשדה סמוך לכפרו דיר ניד'אם (دیر نظام). בתלונה שהגיש למצ"ח באמצעות יש דין סיפר שבסביבות השעה ארבע אחר הצהריים, ג'פ צבאי עצר בסמוך אליו ושלשה חיילים רצו ממנו לכיוונו, דרשו ממנו להציג את כפות ידיו, ולאחר שראו שהן מלוכלכות גררו אותו בראשו ודחפו אותו לתוך הרכב. בתוך הג'פ החיילים צעקו על מ"ת שהוא זרק אבנים על הכביש, הכו אותו באגרופים ובעטו בו, אזקו את ידיו וכיסו את עיניו בפלגלית. תחילה לקחו החיילים את מ"ת לבסיס צבאי ולאחר כשעה הוא הועבר לבסיס אחר. לאחר פרק זמן נוסף שוב הועלה על ג'פ והובא לתחנת המשטרה ב"שער בנימין". כל אותו זמן הושאר מ"ת אזוק ועם עיניים קשורות.

לעומת הדברים שהטיחו במ"ת ברכב, כאשר החיילים הביאו את הנער למשטרה, הם ציינו בפני השוטר התורן יוסי כי "לא נראה החשוד זורק אבנים"³. לאחר שעה נוספת הגיע השוטר יוסי לחקור את מ"ת וטען בפניו כי יש בידיו צילום שלו זורק אבנים. השוטר סיבר לבקשתו של מ"ת להציג את התמונות. בסיום תשאול קצר ועקר, השוטר יוסי איים על מ"ת כי אם יראה אותו בתחנת המשטרה עוד פעם הוא ישבור לו את הראש. אחר כך, השוטר התקשר לאביו של הנער ותיאם איתו שיאסוף את בנו בצומת נבי סאלח, לא רחוק מכפרו.

על אף הסיכום המוקדם, החיילים שהסיעו את מ"ת (לא אותם החיילים שעצרו אותו) בעטו בו וזרקו אותו מהרכב בצומת אחר, מרחק של כ-15 ק"מ מביתו בשעת לילה כשהוא לבדו, ללא כסף או אפשרות ליצור קשר. מ"ת נעזר באדם זר שביקש לסייע לו, התקשר לאביו (שהמתין פרק זמן ממושך בצומת נבי סאלח מבלי שידע מה עלה בגורל בנו) וזה בא לאסוף אותו.

תיק החקירה של מצ"ח שנמסר ליש דין כולל את עדויות הנער ואביו שנגבו במצ"ח שבעה חודשים לאחר האירוע, מזכר על עיון בדו"חות יומיים של הצבא שלא קידמו את החקירה וכמה ניסיונות שלא צלחו לשוחח טלפונית עם השוטר יוסי. ממצ"ח התיק הועבר למח"ש בשל חשד שהכוח הפוגע היה שייך למשמר הגבול (מג"ב). מספר חודשים אחר כך התיק הוחזר ממח"ש למצ"ח וסופו של דבר בינואר 2017, כמעט שלוש שנים אחרי שנער פלסטיני הותקף בברוטאליות על ידי כוחות הביטחון והופקר לבדו בשעת לילה, המשטרה הצבאית החוקרת החליטה לסגור את התיק.

לא נעשו פעולות חקירה בסיסיות ואף חייל או שוטר לא נחקר. החקירה שנמרחה על פני שנים לא מוצתה, בלשון המעטה, והחיילים או השוטרים המעורבים לא אותרו.

3 אלא אם צוין אחרת, כל הציטוטים בדף מידע זה לקוחים ממסמכים רשמיים שהועברו ליש דין ממצ"ח וממח"ש ושנמצאו בתיקי החקירה.

ביזה מבית ונזק לרכוש

ביום 2.9.2015 לפנות בוקר, כוח צבא חדר לביתה של ע"א בחברון (אלחליל) וערך בו חיפוש, מבלי שאיש מבני המשפחה היה בבית. כאשר ע"א שבה לביתה היא מצאה שדלת הבית נפרצה וכל החפצים והרהיט מפוזרים על הרצפה. השכנים סיפרו לה כי חיילים עם כלבים נכנסו לכל הדירות בבניין ועצרו את אחד הדיירים. כאשר ע"א החלה לסדר את הבגדים ושאר החפצים, היא גילתה כי מחדר השינה נעלמו צמיד זהב בשווי 2,000 שקל, כסף מזומן בערך של 2,500 שקל ושני מכשירי שמיעה של בעלה כבד השמיעה. ע"א הגישה באותו היום תלונה על ביזה במשטרת חברון וצירפה לה תמונות שצולמו בדירה.

המשטרה הצבאית החוקרת (מצ"ח) פתחה בחקירה ושלושה חודשים לאחר המקרה נקראה ע"א לתת את עדותה. במהלך העדות ע"א הסכימה לעבור בדיקת פוליגרף (על אף שלא הייתה חשודה בדבר), ובצעד שנדמה מעט ציני בהתחשב בכך שהיא ומשפחתה כלל לא היו בבית, אף נשאלה האם היא יודעת איזה כוח צבאי נכנס לביתה.

בעקבות המעצר שבוצע באותו הלילה, בדיקה פשוטה במסמכי הצבא סייעה לחוקרי מצ"ח לאתר את הגדוד מחטיבת גבעתי שפרץ לביתה של ע"א. בשיחת טלפון עם מפקד הגדוד, שנערכה חמישה חודשים לאחר האירוע, הוא טען בפני החוקרים כי אינו זוכר את המקרה, כי אינו יודע מי היו החיילים שיצאו למשימה זו וכי לא ניתן לדעת האם בוצע חיפוש בביתה הספציפי של המתלוננת. חוקרת מצ"ח כתבה בעקבות השיחה ש"מכיוון ולא ניתן לדעת אם בוצע חיפוש בביתה של המתלוננת ואין עדים שמעידים שאכן היה חיפוש, תם הטיפול בתיק חקירה זה".

אף על פי כן, נעשו עוד מספר פעולות חקירה בתיק. קצינת המבצעים (קמב"צית) שבדקה את היומנים והדו"חות המבצעיים "לא הצליחה למצוא בהם רמז כלשהו להרכב הכוח במשימה"; וקצין אגף מבצעים (אג"ם) של הגדוד הרלוונטי טען כי "הגדוד לא מחזיק ברשותו רשימת סידורי משימות או סידורי כוח בעת יציאה למשימות גזרתיות שוטפות או שומר נתונים כאלה בדו"חות או יומנים מסוימים". סופו של דבר, כשנה לאחר המקרה מצ"ח סגרה את התיק בנימוק ש"לא עלה שום מסמך היכול להעיד לנו מי ביצע את המעצר".

למרות שחוקרי מצ"ח איתרו את הגדוד שפרץ לביתה של ע"א, מפקד הגדוד התנער מאחריות, קציני המבצעים לא הצליחו לכאורה לאתר את הרישומים הרלוונטיים והתיק נסגר מבלי שאף חייל או מפקד נחקר באזהרה. לא נעשה כל מאמץ סביר להגיע לחיילים שביצעו את החיפוש ולא נעשה ניסיון כן להגיע לחקר האמת.

תקיפה אלימה, אימים ומסכת התעללויות

ביום שבת, 17.5.2014, בסביבות השעה 11 בבוקר יצא מביתו א"א, בן 33 מהכפר בתיר (בִּתְר), לביקור בן משפחה המתגורר בצפון הכפר. בתלונה שהגיש למח"ש הוא סיפר שג'יפ לבן מדגם "טויוטה לנד קרויזר" עצר לידו ושני שוטרי מג"ב שיצאו מהג'יפ, תפסו אותו ומבלי לומר מילה דחפו אותו לרכב וזרקו אותו על רצפת הג'יפ. ברכב ישבו שני שוטרי מג"ב נוספים. הג'יפ החל לנסוע והשוטרים שישבו במושב האחורי בעטו והכו את א"א וקיללו אותו "ערבי בן זונה", "ערבי מניאק" ועוד. לאחר מספר דקות, השוטרים עצרו באתר עין אל בלד (עין איתמר), ירדו מהג'יפ והורידו ממנו גם את א"א.

אחד השוטרים קילל את א"א, סטר בפניו ואיים עליו ש"עוד חמש דקות אתה מת יא בן זונה", שוטר אחר הכה עם קת רובה M16 בפניו של א"א, שבעקבות כך החל לדמם מאפו, ושוטר נוסף בעט בלסתו של א"א והשכיב אותו על הקרקע. בזמן שא"א היה שרוע על האדמה, השוטרים היכו אותו, בעטו בו בבטן ובחזה ונתנו לו אגרופים בכל חלקי גופו. אחר כך השוטרים הרימו את א"א מהרצפה ואחד מהם דרך את נשקו וכיוון אותו אל עבר מצחו של א"א. הקורבן ירד על ברכיו. אחד השוטרים אמר לשוטר שכיוון את הנשק אל ראשו של א"א, "חכה" והכה בקפיצה באמצעות המרפק את א"א בראשו. א"א הוטל על הרצפה ושכב חסר תנועה ומדמם מהאף ומהפה. שוטר ניגש אליו, בדק את הדופק בצווארו ואמר לחבריו: "הוא מת". לסיום מסכת ההתעללות החמורה אחד השוטרים בעט בחוזקה בגופו של א"א עד שהוא נפל מטרסה בגובה של מטר וחצי.

א"א איבד את ההכרה וכשהתעורר מצא את עצמו לבדו בשטח. לאחר שהצליח להזעיק עזרה, הוא הובהל לבית חולים שם נותח לאיחוי שברים בעצמות האף והלסת ואושפז לשבוע.

באוגוסט 2014 נפגש חוקר מח"ש (שהיה באופן חריג דובר ערבית) עם א"א, גבה את עדותו ואף נסע עמו במסלול בו הסיעו אותו השוטרים התוקפים עד למקום בו הוכה. בנוסף עשה החוקר ניסיון לאתר את הניידת באמצעותה נסעו השוטרים ושוחח טלפונית ללא הועיל עם קציני תחבורה, קצין אגף חקירות ומפקדי פלוגות במג"ב. ביולי 2015 נסגר תיק החקירה בעילה של "עברייני לא נודע", במשפט הלקוני: "החלטנו לסגור את התיק, מאחר שלצערנו, למרות מאמצינו, לא עלה בידינו לאתר את מבצע העבירה לגביה התלוננת".

לאחר עיון במסמכי תיק החקירה שנמסרו ממח"ש, הגיש א"א באמצעות יש דין ערר על ההחלטה לסגור את התיק. בערר נטען כי אין להשלים עם חקירה שלא מוצתה, במיוחד כאשר מדובר באירוע כה חמור של הכאה ברוטלית של אדם חף מפשע. יש דין דרש להורות על פתיחת תיק החקירה מחדש, ובין השאר לערוך בדיקה ותשאול של שוטרים שעשויים היו להימצא בקרבת מקום ביום האירוע.

במרץ 2016 מסר חוקר מח"ש בשיחה טלפונית עם הצוות המשפטי של יש דין, כי הערר וטענותיו התקבלו באופן עקרוני, אולם לפעולות החקירה נדרשים משאבים רבים ולכן הם דורשים שא"א יסכים לעבור בדיקת פוליוגרף לפני פתיחה מחודשת בחקירה. א"א שחודשים רבים עמד בקשר עם חוקר מח"ש ונענה לכל דרישות החקירה, סירב לעבור את בדיקת הפוליוגרף משום שעל אף שמח"ש הודתה שיש חשד סביר שבוצעה עבירה וצריך להמשיך ולחקור, היא לפתע מטילה ספק באמינות שלו במקום למצות את החקירה.

באוגוסט 2016 דחתה פרקליטות המדינה רשמית את הערר שהגיש יש דין, בנימוק כי א"א סירב להיבדק בפוליגרף וכי "לא מסר תיאור ספציפי של השוטרים שלכאורה תקפו אותו". זאת על אף שבעדותו במח"ש א"א מסר פרטים מפורטים על כל ארבעת השוטרים התוקפים, מידע שחוקרי מח"ש כלל לא השתמשו בו, זאת בנוסף לשאר המידע על האירוע, מיקומו, סוג הרכב וכיוצא בזה.

הודאתו של חוקר מח"ש כי החקירה לא מוצתה וקיימות פעולות חקירה נוספות שניתן לבצע, מעידה על מנגנון שלא שואף לחקירה יסודית ומלאה, אשר מעביר את המסר המסוכן שלא רק שגורמי אכיפת החוק אינם מעוניינים בהגנה על האוכלוסייה האזרחית הפלסטינית, אלא אף שהמערכת כולה - מג"ב, מח"ש והפרקליטות - מוכנה להשלים עם כך ששוטרים אלימים שלא נותנים את הדין על מעשיהם ממשיכים להיות מופקדים על שמירת הסדר הציבורי.

תקיפת ילד

ביום 29.3.2013 לפנות ערב נערכה הפגנה דרומית לעיירה אלח'דר (الخضر), במהלכה ילדים יידו אבנים לעבר ג'יפ צבאי. החיילים ירו על הילדים כדורי גומי ורימוני הלם. קבוצת ילדים ברחו לאזור הסמוך למקום שבו עמד ע"א בן ה-11 שהיה בדרכו מביתו לבית דודתו. הג'יפ הצבאי נסע לעבר ע"א והחייל שישב ליד הנהג פתח בעוצמה את דלת הג'יפ שפגעה ישירות בפניו של הילד. ע"א הוטח לרצפה ואיבד את הכרתו. הוא פונה לבית החולים וטופל בפגיעת ראש בטיפול נמרץ, אושפז לשישה ימים וסבל בנוסף מפגיעות בגבו וברגליו.

בסוף אפריל 2013 הגיש ע"א תלונה במצ"ח באמצעות יש דין. חמישה חודשים אחר כך הפרקליטות הצבאית לעניינים מבצעיים הורתה למצ"ח לפתוח בחקירה לשם בירור נסיבות המקרה, משום שמתגובת החטיבה הרלוונטית "לא עולה דבר שיוכל לספק את המענה הנדרש לאירוע".

תיק החקירה שהועבר ליש דין מהצבא כלל שתי פעולות חקירה בלבד: עדות הילד שנגבתה על ידי מצ"ח שנה לאחר האירוע ושש שיחות טלפון עם החטיבה המרחבית שבעקבותיהן התקבלו דו"חות יומיים על פעילות הצבא באזור. תיק החקירה מסוכם באמירה שמעיון בדו"חות היומיים "לא עלה דבר היכול לקדם את חקירתנו", ולכן "הוחלט כי יש לסיים את הטיפול בתיק החקירה". שנתיים לאחר האירוע התיק נסגר.

ילד פלסטיני בן 11 נפצע קשה על ידי חיילים, אבל המשטרה הצבאית החוקרת לא עשתה מאמץ מינימלי לחקור את האירוע כראוי ולא ביצעה פעולות חקירה אלמנטריות בניסיון למצוא את המעורבים. ניתן להניח כי הפעילות המבצעית של כוחות הביטחון בשטחים הכבושים מתועדת, כך שלכל הפחות אפשר להגיע למי שהיה נוכח בעת המעשים.

ירי בחפים מפשע ללא סיבה

ביום שישי, 1.8.2014, בשעות אחר הצהריים ילדים מהכפר בורין (بورين) הגיעו אל "בית הברושים", בית נטוש הנמצא בציוד המזרחי של הכפר. שלושה חיילים ירדו לעברם מכיוון המאחז הבלתי חוקי גבעת רונן הנמצא בסמוך. כעבור מספר דקות החל להתפתח עימות בין הילדים לבין החיילים שזרקו לעברם רימוני הלם וירו גז מדמיע. ו"ע, רועה צאן מבורין שהיה על גבעה סמוכה מעט צפונית משם, התקשר למ"ק⁴, גם הוא תושב הכפר, וסיפר לו על המתרחש.

מ"ק הצטרף לו"ע עם מצלמה והחל לתעד את ההתרחשות. הם היו במרחק של כ-300 מטר מהילדים וכ-400 מטר מהחיילים. לפתע, אחד החיילים צעד כמה מטרים לכיוון מערב, כרע ברך וירה צרור יריות בכיוון ישיר לעבר ו"ע ומ"ק, ללא שום פרובוקציה מצדם ומבלי שהיוו סכנה או איום כלשהו. ו"ע ומ"ק אספו את הצאן ועזבו באופן מיידי את המקום.

תיק החקירה שהצבא מסר ליש דין כולל את עדויותיהם של ו"ע ומ"ק במצ"ח, ומזכר על צפייה של החוקר בסרטון שצילם מ"ק במהלך האירוע המתעד את החיילים ואת הירי. בנוסף, חוקר מצ"ח עיין בדו"חות יומיים של החטיבה המרחבית, מהם עלה כי "הגדוד המעורב הינו גדוד מילואים 8190". בדו"חות צוין עוד כי במהלך האירוע "הועבר מסר ממפקד החטיבה כי אין לפתוח בירי אלא בחשש ודאי לחיים". תיק החקירה מתעד גם שיחה של החוקר עם מפקדת פלוגת התצפיות באזור שהבהירה כי אין הקלטה של האירוע ואין בידה מידע אודות החיילים באירוע המדובר. החקירה נסגרה בנובמבר 2015 בעילה של חוסר ראיות, וזאת כאמור על אף שהאירוע צולם.

לאחר עיון בחומרי החקירה מ"ק הגיש באמצעות יש דין ערר על סגירת התיק ודרש להורות על פתיחת תיק החקירה מחדש, בשל העובדה כי לא נעשה כל מאמץ לנסות ולאתר את החיילים שהיו מעורבים באירוע, ועל אף שידוע לאיזה גדוד שייכים החיילים לא תוחקר אף לא חייל או מפקד מהגדוד. לא כל שכן, באירוע שצולם וניתן לזהות בבירור את החיילים המעורבים.

ביולי 2017 החליטה התובעת הצבאית הראשית על דחיית הערר. לטענתה "גורמי החקירה עשו מאמצים משמעותיים לאתר את החיילים המעורבים באירוע". על אף שאין על כך כל תיעוד בתיק החקירה שנמסר ליש דין, לטענת התביעה מפקד הפלוגה הרלוונטית ושלושה מפקדי מחלקות תושאלו לגבי האירוע, אך לא הצליחו לזהות את החשודים הנראים בסרטון.

אפילו "ראיית זהב" שנמסרה לחוקרי מצ"ח - צילום וידאו של האירוע - לא הביאה לחקירה משמעותית ולאיתור החיילים המעורבים בירי לעבר פלסטינים חפים מפשע.

[לחצו לצפייה בסרטון שצילם מ"ק המתעד את האירוע](#)

⁴ באותה תקופה נהג מ"ק לתעד אירועים אלימים של מתנחלים וכוחות הביטחון שפגעו בתושבי בורין. לימים, הצטרף לצוות יש דין כתחקירן שטח.

“לא עלה בידינו לאתר את מבצע העבירה”

מנגנון אכיפת החוק על חיילים ושוטרים ישראלים הפועלים בשטחים הכבושים חל הן מתוקף הוראות המשפט הישראלי והן לאור החובות המוטלות על הכוח הכובש בגדה המערבית לפי המשפט הבינלאומי. למדינת ישראל ישנה חובה לבצע חקירות יעילות כאשר קיים חשד שאנשי כוחות הביטחון ביצעו עבירות כנגד פלסטינים, ובמקרים המתאימים להעמיד אותם לדין.

הדוגמאות שהובאו לעיל מראות כי רשויות החקירה לא משלימות אפילו את פעולת החקירה המתבקשת המינימלית - למצוא את כוח הצבא או המשטרה שהיה באירוע ולתשאל או לחקור את המעורבים. סגירת התיקים בעילה כי “לא עלה בידינו לאתר את מבצע העבירה”, מעידה כי גם לשיטת רשויות האכיפה קיים חשד סביר לביצוע עבירה. אולם מקריאת תיקי החקירה עצמם עולה כי החוקרים לא עושים מאמץ משמעותי למצוא את הפוגעים. כך כאשר הפגיעה נעשית בתוך רכב משטרה, כך במקרים בהם ידוע מאיזה גדוד יצא הכוח הפוגע וכך אפילו כאשר קיים סרטון המתעד את המקרה וניתן לזהות בו את פרצופי החיילים. מהחומר שבתיקי החקירה ניכר גם חוסר שיתוף הפעולה של קצינים, חיילים ושוטרים לסייע לאתר את המעורבים - חשודים ועדים אחרים - בניסיון להגיע לברור האירועים, ובעיקר בולטת אוזלת ידם של החוקרים מולם.

מהמעקב הממושך של יש דין ומנתונים של מאות תיקי חקירה עולים מגוון דפוסים בהליכי החקירה, המעידים על חוסר הרצון של מערכת אכיפת החוק בכל דרגיה למצות את הדין עם חיילים ושוטרים שפוגעים בפלסטינים. מובן כי איכות החקירות והמאמץ שמושקע בהן אינם משקפים את היכולת האמיתית של רשויות החקירה, וכי מאחורי גירת הרגליים, אמצעי החקירות הדלים, המשאבים המוגבלים, חוסר המקצועיות של החוקרים והמאמץ המועט שהם משקיעים בחקירות - עומדת מדיניות ישראלית מכוונת, שמבקשת לצאת ידי חובה וליצור מראית עין של אכיפת חוק. הלכה למעשה, ישראל מוכנה לקבל שבכוחות הביטחון שלה משרתים חיילים ושוטרים שביצעו פשעים - חלקם אכזריים - ולא נתנו על כך את הדין, ובעשותה כן, היא מעודדת התנהגות כזו במקום להוקיע אותה.

בשורה התחתונה, חיילים ושוטרים זוכים לחסינות כמעט מוחלטת מהעמדה לדין על עבירות אותן הם מבצעים נגד פלסטינים תושבי הגדה המערבית, הנחשבים ל“תושבים מוגנים” לפי כללי המשפט הבינלאומי, והמסר הברור שעולה מכך הוא זילות בחיי הפלסטינים.

כישלון המערכת הישראלית לחקור באופן מקיף ואפקטיבי תלונות על אלימות של חיילים ושוטרים כלפי פלסטינים ולהעמיד לדין את העבריינים, מביאה לנירמול של עבירות אלו, שהופך אותן למרכיב נוסף במנגנון השליטה הצבאי הישראלי בשטחים הכבושים.

הצהרה על פי חוק: יש דין הוא ארגון שיעקר מימונו הוא מישויות מדיניות זרות. רשימת התורמים לנו מפורטת באתר רשם העמותות ובאתר האינטרנט שלנו. יש דין גאה להיות ממומן על ידי מדינות שסבורות כמונו, שהכיבוש הוא לא עניין פנים-ישראלי ותורמות לקידום זכויות האדם.